Punkt i protokollet PR 114/2017 rd

Plenum

Onsdag 8.11.2017 kl. 14.00—21.54

12. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag

Regeringens proposition RP 161/2017 rd

Remissdebatt

Förste vice talman Mauri Pekkarinen: Ärende 12 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till miljöutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.

Debatt

20.59 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelemme nyt lakia yleisestä asumistuesta. Tämä on avoimesti todeten haastava kokonaisuus, jonka taustoja haluan teille nyt hieman avata.

Hallituksen alaisena istui viime talven taitteessa kannustinloukkuja ja niiden purkamista pohtinut ryhmä, joka jatkoi pohdintaansa myös hallituksen puoliväliriihtä varten. Osana työnteon kannustavuuden vahvistamista ja asumistuessa vuokrien nousun hillitsemistä tavallaan yhdistävää ratkaisua hallitus teki kevään riihessä päätöksen ottaa käyttöön kuntaryhmittäisen neliövuokrakohtaisen katon. Lisäksi tuossa yhteydessä hallitus päätti, että yleisen asumistuen enimmäisasumismenot sidotaan vuokraindeksin sijasta elinkustannusindeksiin.

Kun sitten kesällä, niin kuin aina poliittisista päätöksistä pitää viranhaltijoiden ja virkamiesten tehdä konkretiaa ja lainsäädäntöä, tuota päätöstä neliövuokraleikkurista ruvettiin käytännössä valmistelemaan, huomattiin, että se olisi monimutkaistanut huomattavasti nykyistä asumistukijärjestelmää ja heikentänyt huomattavasti pieniin asuntoihin maksettavaa asumistukea. Siksi hallitus syksyn budjettiriihessä päätti toteuttaa muutoksia asumistukeen, mutta luopui suunnitellusta neliövuokraleikkurista keinona tähän. Sen sijasta hallitus päätti palauttaa asumistukeen niin sanotun osa-asunnon enimmäisasumismenon, joka oli käytössä ennen vuoden 2015 asumistuen kokonaisuudistusta. Kyseessä ei ole uusi asia, vaan osa parin vuoden takaista järjestelmää, joka palautetaan.

Osa-asunnolla tarkoitetaan itsenäisestä asunnosta vuokrattua osaa. Osa-asunnon enimmäisasumismenoa sovellettaisiin myös alle 20 neliön asuntoihin, koska rakentamismääräysten perusteella asunnon vähimmäiskoko on 20 neliötä. Kuitenkin tiedämme, että erityisesti pääkaupunkiseudulla tätäkin pienempiä on olemassa. Osa-asunnon enimmäisasumismeno olisi 80 prosenttia nykyisistä enimmäisasumismenoista. Osa-asunnon enimmäisasumismenon lisäksi yleisen asumistuen enimmäisasumismenot säilytetään vuoden 18 aikana tämän vuoden tasolla sekä mainitulla tavalla pidettiin kiinni päätöksestä sitoa enimmäisasumismenot elinkustannusindeksiin, mutta vasta vuodesta 2019 lukien. Näin saatiin

jotakuinkin kokonaisuudessaan kasaan se säästö, josta hallitus asumistukien kasvun taltuttamiseksi puoliväliriihessä päätti. Tämän nyt käsittelyssä olevan esityksen tavoitteena on siis hillitä asumistukimenojen kasvua ja erityisesti hyvin pienten asuntojen kohtuuttomia vuokrapyyntöjä.

Tällä esityksellä on siis valtiontalouden menoja pienentävä vaikutus, mutta tietenkin ikävimmät vaikutukset kohdistuvat tuensaajiin. On arvioitu, että osa-asunnon normi alentaa 12 000 asumistuen saajan tukitasoa keskimäärin 30 euroa kuukaudessa. Jos katsotaan erityisesti opiskelijoita, niin heidän osaltaan osa-asunnon enimmäisasumismenon keskimääräinen vaikutus yhden hengen opiskelijaruokakuntien tuen tasoon on kuntaryhmästä riippuen 13—24 euroa kuussa. Suurimmat vaikutukset olisivat Helsingissä ja muissa isoissa kaupungeissa yksin asuville asumistuen tasossa.

Arvoisat kollegat, tämän aiheen ympärillä on käyty ymmärrettävästi ja aika odotetustikin kiivastakin julkista keskustelua. Olemme tunnistaneet voimakkaan edunvalvonnan, jonka opiskelijajärjestöt tähän erityisesti ovat kohdistaneet. Siihen liittyen haluankin tämän keskustelun taustaksi todeta, että osa-asunnon normi vaikuttaa asumistuen tasoon vain silloin, kun asumismenot ylittävät tuon osa-asunnon normin mukaisen enimmäisasumismenon, ei siis aina. Asumistuen taso ei muutu, jos vuokra on alle ehdotetun osa-asunnon enimmäisasumismenon — rohkenisin sanoa, että kun vuokra on jotakuinkin kohtuullinen. Tuen pieneneminen on aina tuensaajalle menetys, enkä sitä täällä yritä muuksi puhua. Mutta on silti hyvä muistaa, että osa-asunnon enimmäisasumismenon käyttöönoton jälkeenkin osa-asuntoon maksettava asumistuen enimmäismäärä on nyt kun opiskelijat ovat uudessa järjestelmässä suurempi kuin opintotuen asumislisän enimmäismäärä aikanaan oli. Tuntuu vain, että joskus historian muisti on meillä kaikilla kovin lyhyt.

Arvoisa puhemies! Vielä viimeisenä saatteena tähän lähetekeskusteluun haluan sanoa, että on tärkeää seurata muutosten vaikutuksia asumistuen saajien toimeentuloon, ja tähän hallitus on sitoutunut. On myös kohtuullista arvioida kokonaisvaikutuksia päätöksistä eri väestöryhmiin. Meillä on selkeä kokonaistarve asumistuen isolle kehittämistyölle. Lisäksi on hyvä aina muistaa, että erityisesti pienituloisten asumisen turvaamiseksi tukijärjestelmää ja asuntopolitiikkaa tulisi tarkastella ja kehittää kokonaisuutena. Tämäkin äskeinen huomioon ottaen pääministeri Juha Sipilän hallitus on asettanut kokonaisen hankkeen valmistelemaan tiekarttaa perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistukseksi. Asumistuki on osa tuota työtä. Siinä selvitetään kustannus-, työllisyys-, tulonjako- sekä muut vaikutukset, jos asumisen tukeminen irrotetaan toimeentulotuesta ja toteutettaisiinkin yksinomaan asumisen tukien kautta. Eri vaihtoehtoja käsittelevä valmistelutyö koordinoidaan yhteen Juho Saaren eriarvoisuustyöryhmän kanssa.

Lisäksi toinen opiskelijoita puhututtanut teema, ruokakuntakäsite: STM selvittää yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa yleisen asumistuen ruokakuntakäsitettä ja sen uudistamista niin, että kimppakämppäläisten asuminen helpottuisi.

21.05 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos ministeri Saarikolle avoimesta ja kattavasta alustuksesta liittyen tähän vaikeaan kokonaisuuteen.

On kuitenkin varsin ymmärrettävää, että erityisesti monet opiskelijat ovat peloissaan, koska heiltä on jo otettu varsin paljon. Enää ei siis oikeastaan edes yllätäkään, että opiskelijoilta ollaan jälleen leikkaamassa lisää. Tämä osa-asunnon normi leikkaa kimppa-asujien ja pienten asuntojen vuokralaisilta asuinseudusta riippuen erikokoisen summan. Opiskeli-

jat asuvat näet muita asumistuen saajia useammin näet. Näin ollen osa-asunnon normin vaikutukset kohdistuvat tällä hetkellä pääosin opiskelijoihin.

Osa-asunnon normi heikentäisi edullisimpien asumismuotojen suosiota opiskelijoiden keskuudessa, mitä varmasti emme tavoittele. Yleisen asumistuen ruokakunta- ja avoliittotulkintojen vuoksi yhteisasuminen aiheuttaa opiskelijoissa huolta ja hankalia tilanteita sekä turhaa selvittelytyötä jo entuudestaan. Toivon, että ministerin mainitsema selvitys siitä, voitaisiinko tätä vanhentunutta ruokakuntatulkintaa tarkistaa ja muuttaa nykyaikaisemmaksi, etenee mahdollisimman nopeasti.

Yhteisasumisen väheneminen uhkaa ajaa opiskelijoita asumaan yhä enemmän kalliimpiin yksiöihin ja pieniin kaksioihin, mikä samalla myös lisää asumismenokustannuksia. Tämä käyttäytymisvaikutus tunnustetaan hallituksen esityksessäkin. Mikään laskelma ei osoita, että esityksessä toivotut säästöt oikeasti toteutuisivat. Lakiesitys tunnustaa myös sen, että asumistuen säästöistä arviolta yli 40 prosenttia voi siirtyä toimeentulotuen menoiksi. Toimeentulotuki nähdään yhtenä pahimmista kannustinloukuista. Sen tulisi olla viimesijaista sosiaaliturvaa, toimeentulotuen tarkoituksena kun ei ole toimia jatkuvaisluonteisena ensisijaisten etuuksien täydentäjänä eikä korvata niitä. Koska asumistuen tason alentaminen lisää toimeentulotukimenoja ja toimeentulotukiriippuvuutta, esitys voi kaikkien tavoitteiden vastaisesti heikentää monen kohdalla työnteon kannusteita. Tätä on nyt syytä tarkastella todella kriittisesti.

Toisin kuin muut asumistuen saajat, opiskelijat eivät pääsääntöisesti ole oikeutettuja toimeentulotukeen, koska opintolaina katsotaan opiskelijan tuloksi. Näin ollen opiskelijat joutuvat rahoittamaan kasvaneita asumismenoja opintorahalla, opintolainalla ja työtuloilla. Opiskelijan tehtävä on opiskella, mutta kumma kyllä kokopäiväisestä opiskelusta ollaan jälleen tekemässä taloudellisesti jos ei täysin mahdotonta, niin jälleen kerran vähemmän houkuttelevaa.

Työssäkäynnin lisääntyminen puolestaan voi pidentää tutkintoaikoja, vaikka nimenomaan opintoaikojen lyhentyminen on ollut hallituksenkin tavoitelistalla — ristiriitaista toimintaa, puhumattakaan siitä, että taas kerran ylipäätään kehdataan mennä leikkaamaan opiskelijoilta. Joko unohtui opintorahan suuri megaleikkaus, joka vasta tänä syksynä astui voimaan? Kun puhutaan yksittäisistä kympeistä, ne voivat olla meille kansanedustajille pieniä rahoja mutta opiskelijoilla voidaan puhua viikkojen ruokarahoista.

Asumisen tukijärjestelmää tulisi uudistaa johdonmukaisesti ja selkeyttäen. Nyt ollaan liikkeellä mielestäni epäjohdonmukaisesti ja väärin keinoin. Tämä hallituksen esitys itsessäänkin tunnistaa monia ongelmia, joihin esityksen toteuttaminen voi johtaa. Toivon hartaasti, että näihin ongelmiin myös puututaan jatkossa. Nyt olisi syytä pitää tuumaustauko ja jättää tämäkin laki ehkä vielä hautumaan, kunnes saadaan ratkaisuja asumisen kokonaiskysymyksiin. Olen sitä mieltä, että se on monimutkainen yhtälö, jota ei voida ratkaista hetkessä. Mutta toivoisin, että näitä ei palasteltaisi eteenpäin vaan pyrkisimme tuomaan valmiimpia kokonaisuuksia käsiteltäväksi.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Otamme vielä edustajien Räsänen ja Modig puheenvuorot ja sen jälkeen menemme debattiin.

21.09 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Puuttuisin tässä ensimmäisessä puheenvuorossa oikeastaan kahteen asiaan tässä isossa kokonaisuudessa, ja molemmat liittyvät osa-asunnon normiin ja sen palauttamiseen.

Ministeri aikaisemmin avauspuheenvuorossaan tämän asiakokonaisuuden kävi läpi ja äsken myös edustaja Parviainen tätä hyvin läpivalaisi, mitä tämä tarkoittaa. Tässähän konkreettinen muutos on todella se, että arvioiden mukaan tämä osa-asunnon normi ja sen palautus alentaa noin 12 000:n kimppakämpässä asuvan tukea, ja keskimääräisenä summana on käytetty 30:tä euroa. Kun ajatellaan tätä 30:tä euroa, se varmasti monelle täällä tuntuu pieneltä rahalta, mutta jos nyt ajattelee sitä siinä opiskelijan kukkarossa, jos opiskelijalounaan hinta olisi 3 euroa, niin puhutaan siis 10 päivän lounasrahoista — 10 päivän lounasrahoista. Tämä aika hyvin konkretisoi sen, mistä on kysymys, elikkä siis 10 arkipäivän lounasraha on kaksi viikkoa koulussa, mitä tällä kolmellakympillä olisi syönyt, joten se on kohtuullisen suuri summa. Varsinkin kun tämä leikkaus tätä kautta toteutetaan jälleen siten, että sen jälkeen kun ensin on tehty megaluokan opintotukileikkaukset, niitä on yritetty paikata tällä asumistuen muutoksella ja sitten on keksitty jälleen uusi tapa käydä opiskelijan kukkarolla, moni opiskelija kokee tämän ihan ymmärrettävästi erittäin epäoikeudenmukaiseksi.

Mutta laajempi kysymys liittyy tähän käyttäytymisvaikutukseen, mitä myös edustaja Parviainen jo aikaisemmin kävi läpi. Jos käy niin, että tämän takia useampi opiskelija sieltä kimppakämpästä muuttaa esimerkiksi isompaan yksiöön tai kaksioon, [Silvia Modig: Niin!] niin tämähän tulee nostamaan asumismenoja, jolloin myös asumistuessa tämä varmasti näkyy. Ja kyllä toivoisi, että ministeri hieman kävisi läpi tätä, millä tavalla on arvioitu, että tämä käyttäytymisvaikutus tulee näkymään tulevaisuudessa asumistukimenoissa: tuleeko tästä se toivottu 4 miljoonan euron säästö, [Puhemies koputtaa] vai käykö niin, että säästöt jäävät olematttomiksi?

21.12 **Silvia Modig vas:** Arvoisa puhemies! Ministeri esittelypuheenvuorossaan puhui siitä, että hallituksella on tässä tavoitteena vuokrien nousun hillitseminen, varsinkin pienten asuntojen suhteen. Hallitus tuntuu tässä nojaavan ajattelunsa siihen oletukseen, että asumistuen muutokset näkyvät vuokrissa. Tällehän ei löydy tutkimusnäyttöä. Sen ovat kyseenalaistaneet niin Kelan tutkijat kuin Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen tutkijat. Esimerkiksi 90-luvulla oli monen vuoden putki, jolloin asumistuki ei noussut mutta vuokrat nousivat. Mikään tilasto ei tue tätä olettamaa.

Nyt tässä on itse asiassa se riski, että pienten asuntojen hinnat nousevat. Jos kimppakämpässä asuminen ei ole enää kannattavaa ja asumistukea saa enemmän omaan yksiöön tai pieneen kaksioon, niin on oletettavaa, että osa näistä ihmisistä lähtee sinne yksiöiden ja kaksioiden markkinoille. Se on juuri se asuntokanta, jossa on kovin paine tällä hetkellä, missä on kysyntää paljon enemmän kuin on tarjontaa, ja jos sinne lisätään ihmisiä, jotka näitä asuntoja hakevat, niin se voi itse asiassa johtaa täysin päinvastaiseen tilanteeseen kuin mitä hallitus toivoo, eli siihen, että näitten kaikkein kysytyimpien asuntojen vuokrat itse asiassa nousevat. Miten hallitus on ottanut tämän huomioon? Onko tätä skenaariota käyty läpi, mikä tämän vaikutus muihin asuntoihin on? Tämä ongelmahan on kaikkien kasvavien kaupunkiseutujen, että asumisen hinta on liian korkea, mutta erityisen iso tämä on Helsingissä, ja kun meillä puolet asukkaista on yksin eläviä, niin nimenomaan niistä yksiöistä on valtava pula. Minä pelkään myös, samalla tavalla kuin edustaja Räsänen täällä totesi, että tämä voi itse asiassa johtaa kustannusten nousuun ja tämä saattaa johtaa pahimmillaan siihen — koska Helsingissä meillä siis on jo todellinen ongelma siitä, että osa ihmisistä joutuu turvautumaan toimeentulotukeen saadaksensa asumiskustannuksensa katettua — että tämä vie, taas kerran, useampia ihmisiä toimeentulotuen varaan, jonka me kaik-

ki tiedämme erittäin passivoivaksi ja hankalaksi tukimuodoksi, jota ei ole tarkoitettu arjen pyörittämiseen vaan siihen viimesijaiseen apuun, kun on todellinen hätä.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt on mahdollisuus pyytää tähän asiaan vastauspuheenvuoroja.

21.14 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuntui hyvältä kuitenkin kuulla ministerin keskustelevan ja käsittelevän näitä haasteita ja ongelmia. Tulee se käsitys, että hän oli kyllä hyvin tietoinen tämän esityksen ongelmista. Siinä mielessä tietenkin tunnen olevani vähän hämilläni, koska en oikein tiedä, miten voi vastustaa ministeriä, joka itse asiassa kuulostaa siltä, että hän ei koe, että se esitys on niin hirveän hyvä. Mutta onhan tämä nyt jonkinnäköinen osoitus siitä, että me emme ole löytäneet asuntopolitiikkaan ratkaisuja. Se on tietenkin pidemmän ajan kysymys kuin vain yhden hallituksen. Se on pitkäaikainen asia. Mutta tuntuu silti aika epäoikeudenmukaiselta, että juuri silloin haetaan tällaisia mahdollisia ratkaisuja, jotka kohdistuvat juuri opiskelijoihin, joilla muutenkin on aika kovat oltavat. Varsinkin Helsingin — tai kaupunkien — opiskelijoilla on erityisen hankala tilanne. Onko tämä nyt välttämätöntä, ministeri Saarikko?

21.15 **Johanna Karimäki vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Opiskelijajärjestöt ovat hyvinkin ymmärrettävästi huolissaan ja tuohtuneita tästä esityksestä, joka entisestään heikentää opiskelijoiden asemaa. Opiskelijoiden entisten toimeentuloleikkausten päälle tämäkin lisäleikkaus vielä. Herää kysymys, koska tulee raja vastaan, että opiskelijoiden kuritus lopetetaan.

Tässä keskustelussa on noussut esiin todella varteenotettavia ja tärkeitä kysymyksiä siitä, että tämä heikentää kimppa-asumisen houkuttavuutta, sysää ihmisiä toimeentulotuelle mutta sitten taas toisaalta lisää pienten asuntojen tarvetta ja kysyntää, joka entisestäänkin nyt on erittäin suurta varsinkin täällä pääkaupunkiseudulla. Onko tässä varmasti tehty kaikki vaikutusarviot huolella? Arvoisa ministeri, voitteko kuitenkin harkita vielä, että tässä esityksessä olisi muutettavaa tai parannettavaa tai jopa että tämä vedettäisiin pois?

21.16 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että asumistukimuotoihin haetaan uusia ratkaisuja, mutta tämäkin lakiesitys on kuitenkin vain sitä oireen hoitamista ja itse tautiin ei puututa pätkän vertaa. Se ei ole hallituksen vika, vaan olemassa olevien olosuhteiden hoitamista. Siitähän tässä on kysymys.

Mutta katsokaapa tätä asumistukisysteemiä tässä maassa, miten järjettömyyksiin se on mennyt. Aikoinaanhan asumistuki luotiin sitä varten, että vähävaraisille ihmisille annettaisiin mahdollisuus laadukkaampaan asumiseen kuin sillä hetkellä heillä oli varaa. Mihin tämä homma on mennyt? Nyt tässäkin kaupungissa muuan ruotsalaismiljardööri omistaa 9 000 asuntoa ja nostaa valtiolta asumistukirahoja maksimiin vedettyjen vuokrien kautta noin 20 miljoonaa joka vuosi. Onko tämän valtion tarkoitus tukea jotain ruotsalaista monimiljonääriä? Joku voi sanoa tietysti, että Caymansaarilla asuvana miljardöörinä pitäähän se joka vuosi uusi Ferrari ostaa, koska se maalihan rapautuu jo vuoden aikana, suolavesihän sitä syö.

Pitäisikö meidän ruveta vihdoin ja viimein miettimään, mitä me oikeasti tästä aluekehityksestä tässä maassa haluamme? Jos me jatkamme jääräpäisesti tätä tietä, [Puhemies ko-

puttaa] mitä opposition edustajiltakin olen kuullut, että pitää keskittää valtavasti, niin sitä tietä vastaan tulee varmasti susi ja paljon muutakin.

21.17 **Anneli Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On todella harmillista, että hallitus ei ole tehnyt todellisia vaikutusarvioita tälle esitykselle, joka vaikuttaa opiskelijoitten toimeentuloon ja lapsiperheitten toimeentuloon ja joka tulee vaikuttamaan myös meidän asuntorakentamiseen ja meidän sosiaaliturvaan. Meidän pitäisi pikemminkin parantaa ensisijaisia etuuksia, kun tämänkin vaikutuksista nyt meillä ihmisiä siirtyy pysyvästi taas toimeentulotuen piiriin. Erityisesti opiskelijalapsiperheet tulevat kärsimään tästä sen takia, että vaikka tulee huoltajakorotus, niin tämä huoltajakorotus ei tule kompensoimaan tästä aiheutuvia leikkauksia. Tämän asian seurauksena myös perheelliset opiskelijat joutuvat siirtymään opiskelun ohella työelämään, mikä tulee viivästyttämään sitten opiskelijoitten valmistumisia. Kysyisin nyt ministeriltä: minkälaisia kokonaisvaikutusarvioita on tehty tästä, [Puhemies koputtaa] että miten tämä vaikuttaa ihmisten toimeentuloon sekä meidän asuntorakentamiseen?

21.18 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä on tietysti niitä epäkohtia, jotka ovat ilmi tulleet tässä yhteisasumisessa ja järjestelmässä, ja on valiokunnassa syytä käydä ne hyvin huolella läpi, ettei kohtuuttomuuksia tapahdu eikä opiskelu ainakaan keneltäkään tämän takia vaarannu, koska opiskeluun meidän on satsattava. Mutta tämä on myös osa, pieni oire siitä, että meidän koko asumispolitiikka ja asumisen tukipolitiikka ovat kyllä kokonaisremontin tarpeessa. Alueellinen kehitys Suomessa on tällä hetkellä hurjan eriarvoista. Syrjäseudulla, maaseudulla autioituu asuntoja, ja kasvukeskuksissa eletään nousevien asumiskustannusten kanssa ja opiskelijat ovat niitten korkeitten asumiskustannusten kourissa. Kysynkin ministeriltä: onko tämä asumistukijärjestelmän kokonaisuudistus menossa tämän hallituksen aikana eteenpäin, [Puhemies koputtaa] vai onko se täysin unohdettu?

21.20 **Olli-Poika Parviainen vihr** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Palaisin vielä tähän ruokakunta- ja avoliittotulkintaan, joka tässä kulki rinnalla keskustelussa. Olen jotenkin kavahtanut sitä jo pitkään. Se on mielestäni invasiivinen opiskelijoille nykyisessä muodossaan — siis se, miten näitä selvityksiä pitää tehdä. Otin iloisena vastaan sen ajatuksen, kun ministeri sanoi, että tähän aiotaan puuttua tai ainakin tarkistaa asia, joten kysyisinkin teiltä, ministeri Saarikko: osaatteko sanoa, milloin meillä on odotettavissa jonkinnäköinen raportti tai tulos siitä, ja milloin pääsemme keskustelemaan siitä, voisimmeko me tämän pienen epäkohdan korjata?

21.20 **Silvia Modig vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajatus siitä, että asumistukimenot pitää saada pienenemään, on ymmärrettävä. Mutta pitää ymmärtää, että asumistukimenot eivät ole kasvaneet vain sen takia, että vuokrat ovat nousseet, vaan myös sen takia, että yhä useampi tarvitsee asumistukea pärjätäkseen. Ainoa kestävä tapa vähentää asumistukimenoja on luoda tarpeeksi kohtuuhintaista asuntotuotantoa. Siihen valtiolla ja hallituksella on keinonsa: pitkän korkotukimallin kehittäminen, johon hallitus on tarttunut ja jota se tekee — mikä ansaitsee kiitosta — rakentamisen vauhdittaminen erilaisin investointiavustuksin — tässä valitettavasti on nähty huonoja leikkauksia — ja MAL-sopimuksen muodossa tarjottu porkkana, josta annan myös kiitosta hallitukselle. Nämä ovat niitä

ainoita kestäviä keinoja, joilla päästään siihen, että asumistukimenot vähenevät, koska se tuen tarve ei vähene sillä, että sitä ei anneta, vaan se vähenee sillä, että sitä ei enää tarvita. Ja tämä on se, mistä edustaja Hoskonen minun mielestäni puhui: itse tauti pitää parantaa eikä etsiä erilaisia laastareita.

21.21 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa avauspuheenvuorossa ministeri hieman antoi ymmärtää, että niillä, jotka tätä osa-asunnon normia vaikkapa arvostelevat, on hieman lyhyt muisti. On ehkä kuitenkin paikallaan käydä läpi, että muistaakseni aika moni hallituspuolueidenkin edustaja kannatti nimenomaan opiskelijoiden siirtoa yleiseen asumistukeen juuri sen takia, että sillä kompensoitiin näitä valtavia opintotukileikkauksia. Ei silloin puhuttu siitä, että sitten kun tämä siirto tehdään, niin edelleen tullaan leikkaamaan, että edelleen tullaan käymään siellä opiskelijoiden kukkaroilla. En edes mene siihen lyhytmuistisuuteen, mikä on näkynyt tässä salissa vaikkapa tämän koulutuslupauksen osalta. Jotenkin niin tämä näyttää edelleen olevan, että aika monella on lyhyt muisti sen suhteen, minkälaisten kylttien kanssa oli valokuvissa ennen vaaleja, ja sitten niiden toimenpiteiden suhteen, mitä täällä on sitten vaalien jälkeen ollut, niin että tämä lyhytmuistisuus on varmaan puolin ja toisin ollut tässä pienoisena ongelmana

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja nyt ministeri Saarikko, 3 minuuttia.

21.23 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Muutama huomio:

Ensinnäkin yritän asettaa tämän asumistukikysymyksen mittakaavaan. Tämän nyt keskustelussa olevan osa-asunnon normin nettosäästövaikutus on 2,4 miljoonaa asumistukipotissa, jossa puhutaan itse asiassa useammasta miljardista. Kysymys on periaatteellinen ja, kyllä, valtiontalouden säästöjä tuova. Kuitenkin tämän kokonaisesityksen isommat säästövaikutukset tulevat tästä elinkustannusindeksiin sitomisesta nykyisen vuokraindeksin sijaan ja sitten myöskin menojäädytyksestä tämän vuoden tasolle.

Sitten muutama huomio vielä:

Meidän alkuperäinen ajatuksemme oli, että tämä kannattaisi toteuttaa palauttamalla ajalta ennen vuoden 2015 asumistukiuudistusta tämä neliövuokraleikkuri, koska ajattelimme sen olevan toimiva, mutta näimme, että siinä olisi ollut riski vielä suuremmasta pieniin asuntoihin kohdistuvasta vaikutuksesta, joka olisi kohdistunut ehkä laajempaan väestöryhmään mutta ollut monella tavalla vielä ikävämpi kokonaisratkaisu.

Edustaja Biaudet kysyi, voisinko harkita tämän perumista. En voi, [Naurua] tai aina harkita voi, mutta minulla ei ole, arvoisa puhemies, minkään sortin valtuuksia tehdä sitä täältä aitiosta tänä iltana. Mutta kyllä näen, että on järkevää kuitenkin asettaa mittasuhteisiin tämä muutos, varsinkin siihen, kun viittasin muistiin. Kyllä, näissä keskusteluissa tiedän, että se ei ole aina erityisen tahdikasta, koska itse kullakin se pätkii, mutta halusin vain huomauttaa, että osa-asunnon enimmäisasumismenojen käyttöönoton jälkeenkin — siis tämä palauttaminen näistä enimmäisasumismenoista osa-asuntoasujille — osa-asuntoon maksettavan asumistuen enimmäismäärä on suurempi kuin aikanaan opintotuen asumislisän enimmäismäärä. Tämä asettaa minusta tämän toiminnan nyt jonkin sortin mittakaavaan, minkä vuoksi voin tämän kuitenkin suoraselkäisesti esitellä, vaikka olen avoimesti myöntänyt tämän olevan esityksenä kivulias tietyille väestöryhmille, käytännössä eniten opiskelijoille.

Edustaja Kiljusen arviota siitä, että tässä kärsijöitä olisivat lapsiperheet, en ylenkatso enkä väitä tietäväni mutta luulen, että erityisen paljon lapsiperheitä Suomessa ei opiskelijoina tai muutoin asu alle 20 neliön asunnoissa. Näinkin voi olla, mutta luulen, että moni ei asu, ja hyvä niin.

Edustaja Kankaanniemi tiedusteli tästä asumistukiuudistuksesta. Hallitus kytkee tämän osaksi isompaa kuvaa, perusturvan ja toimeliaisuuden kokonaisuudistusta, jossa asumistukea arvioidaan osana nimenomaan laajemmin sosiaaliturvaa, myös sen kytköstä toimeentuloon ja muihin etuuksiin. Minusta se on järkevää, ja koen, että salissa on varmasti tästä yksimielisyys, että järjestelmä pitää katsoa kokonaisuutena. Tuo ei valmistu tämän vaalikauden aikana vaan on asia, johon varmasti kaikki puolueet ottavat seuraavien vaalien aikana 2019 kantaa: miten kukin puolue haluaa tuohon nyt hallituksen virkamies- ja asiantuntijapohjalta laatimaan tiekarttaan suhtautua.

Arvoisa puhemies! Vielä edustaja Modigin sinällään oikeutettuun pohdintaan, onko asumistuella ja vuokrien hinnannousulla yhteyttä: Tutkimustulokset ovat ristiriitaisia. On myös paljon tutkimuksia ja arkikokemuksellisuutta, jotka väittävät, että näin kuitenkin olisi. [Puhemies koputtaa] On tutkimuksia vaikutuksista jopa 70 prosentin verran siitä, miten asumistukijärjestelmä on tässä heijastunut. Luotettavaa, aukotonta vahvistusta suuntaan tai toiseen tästä teemasta on hyvin hyvin vaikeaa saada. Ainoa selkeä todiste on se, että menot ovat olleet vuosia valtava kasvumomentti [Puhemies koputtaa] valtion budjetissa.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Nyt menemme puhujalistaan.

21.27 **Johanna Karimäki vihr:** Arvoisa puhemies! Ministeri perusteellisesti esitteli esitystä, jossa tavoitteena on hillitä asumistukimenoja, mutta on kuitenkin selvää, että ne valuvat osittain toimeentulotukimenoihin eli toiseen kannustinloukkuun, ja tämä ei ole ihmiselle sen parempi. Toimeentulotuki on kuin katiska, josta ihmisen on vaikea uida pois. Lisäksi tämä esitys vähentää kimppa-asumisen houkuttavuutta. On kuitenkin tärkeää, että ministeri itsekin totesi, että ruokakuntakäsite on tänä päivänä haaste ja että se tullaan selvittämään. Toivon, että ne selvitykset johtavat parannuksiin, ja toivon itsekin, että ne selvitykset tehdään todella nopeasti. Kuitenkin tämä muutos lisää pienten asuntojen kysyntää, joista jo nyt on pulaa pääkaupunkiseudulla.

Muutosta on vaikea hyväksyä sen takia, että tämä kurittaa opiskelijoita kohtuuttomasti. Opiskelijoilla ei ole mahdollisuutta siirtyä toimeentulotuelle, joten muutos on heille erityisen raskas. Opiskelijoiltahan on leikattu jo hyvinkin paljon. Kaiken kaikkiaan hallituksen koulutusleikkaukset ovat mittavat. Te leikkaatte koulutuksesta miljardi euroa vuositasolla. Opintotuesta, opiskelijoiden perustoimeentulosta, olette leikanneet noin neljänneksen ja siirtäneet opintotukea lainapainotteisemmaksi.

Kiitosta voi toki antaa siitä, että olette ottaneet käyttöön opintotuen huoltajakorotuksen. On todella tärkeää, että ojennetaan kättä opiskeleville vanhemmille, jotta voidaan yhdistää opinnot ja vanhemmuus paremmin. Mutta tosiasia on se, että tuonkin korotuksen jälkeen opiskelevien perheiden käteen jäävät tulot ovat kaikkien teidän tekemienne leikkausten jälkeen pienemmät.

21.29 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa herra puhemies! Muutamia huomioita vielä.

Ensinnäkin haluaisin todeta, että meillä on noin 30 000 opiskelijalapsiperhettä, joidenka toimeentulo on heikentynyt erilaisten leikkausten seurauksena, muun muassa opintotu-

keen ja sitten tähän asumistukeen liittyen, ja selvitysten perusteella myöskään huoltajakorotus ei ole pystynyt kompensoimaan opiskelijalapsiperheitten toimeentuloa kaikilta osin, mutta en siihen puutu nyt sen enempää.

Surullista on, että hallitus on jälleen tekemässä leikkauksia asumistukeen. Hallitus siirtää jälleen ihmisiä toimeentulotuen piiriin, kun tavoitteena tulisi pikemminkin olla se, että vahvistetaan ensisijaisia etuuksia ja vähennetään ihmisten riippuvuutta toimeentulotuesta.

Hallitus on heikentänyt kaudellaan monin tavoin opiskelijoiden taloudellista asemaa. Myös sinänsä myönteinen uudistus opiskelijoiden siirtämisestä yleisen asumistuen piiriin johti joidenkin opiskelijoiden toimeentulon kohtuuttomaan heikentymiseen. Pienituloisten ja korkeita asumismenoja maksavien, yksin vuokralla asuvien opiskelijoiden asumisen tuki parani uudistuksessa, elikkä opiskelijoitten kannattaa ottaa pikemminkin yksiö tai sitten pieni kaksio, sillä heidän asumistukensa on suurempi kuin näiden alle 20 neliön soluasunnoissa asuvien. Opiskelijat joutuvat myös tämän kokonaisuuden takia rahoittamaan kasvaneita asumismenoja opintorahalla, opintolainalla ja työtuloilla. Tämän seurauksena opiskelijoiden työssäkäynti tulee lisääntymään, ja sitä kautta tutkintoajat tulevat pitenemään.

Kuten ministerikin äsken totesi, hallituksen esityksen mukaan tämä 20 neliön asuntonormi, osa-asuntonormi, vaikuttaa noin 12 000:een nykyisen asumistuen saajaan. Heistä merkittävä osa on opiskelijoita, jotka selvityksen mukaan asuvat muita väestöryhmiä useammin kimppa- ja soluasunnoissa tai opiskelija-asuntoja tuottavien yhteisöjen tarjoamissa alle 20 neliön asunnoissa. Näin leikkaus kohdistuu erityisesti opiskelijoihin. Nyt on ollut selvästi nähtävillä myös se, että opiskelija-asuntoyhtiöt ovat muuttamassa soluasuntoja pieniksi yksiöiksi, koska ne ovat huomanneet opiskelijoiden toiveen muuttaa näistä solu-kimppa-asunnoista pois, ja sen seurauksena tämä tulee vaikuttamaan myös näitten opiskelija-asuntosäätiöitten ja -yhtiöitten asuntorakentamiseen ja sitä kautta myös, voisiko sanoa, tällä hetkellä hyvin kohtuuhintaisten ja tehokkaitten solu-kimppa-asuntojen vähenemiseen. Sitä kautta tämä tulee myös vääristämään tehokasta asuntorakentamista, ja tähän viittasin myös näillä kokonaisvaikutuksilla, joita ministeriltä äsken tuossa peräsin.

Tästä syystä me kaikki varmaan olemme yhtä mieltä siitä, että asumiskustannusten nousua tulee hillitä, mutta on väärin tavoitella sitä heikentämällä etuudensaajien arkista toimeentuloa. Yhteiskuntapoliittisesti kestävämpi ratkaisu on ensisijaisten etuuksien hyvä taso sekä kohtuuhintaisen asuntorakentamisen tukeminen ja asuntorakentamisen edistäminen ylipäätään, kuten täällä on useissa puheenvuoroissa jo todettukin.

21.33 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Laki yleisen asumistuen muuttamisesta on mielestäni esimerkki siitä, mihin tämä suomalainen keskittämispolitiikka karmeimmillaan vie. Asumistukeahan tässä maassa maksetaan suurin piirtein 2,5 miljardia euroa, ja päälle on pakko laskea osa ihmisten hakemasta toimeentulotuesta, kun taloudellinen tilanne nimenomaan älyttömän kalliin asumisen takia on aiheuttanut sen, että toimeentulotukea on pakko hakea: on arvioitu, että toimeentulotuesta noin 600 miljoonaa eli 0,6 miljardia menee tänne asumiskustannusten peittämiseen. Elikkä puhutaan yli 3 miljardin euron kustannuksesta. Kun siihen lisätään valtiontaloutta rasittavat noin 5 miljardin työttömyysmenot viime vuodelta — 5,1 miljardia meni työttömyysmenoihin vuonna 2016 — olemme luvussa 8 miljardia euroa. Jos tässä salissa joku vielä kysyy, minkä tautta valtiontalous voi huonosti, niin ei liene vaikea selittää. Tässä on 8 miljardin reikä, ei se sen suurempi ole.

Mitä sitten tulee tähän asumistukeen, se on tärkeä asia niille ihmisille, joille se on välttämättömyys, sitä ei saa väheksyä, mutta emmehän me tällä tiellä, hyvät edustajakollegat, voi jatkaa, emme yhtään. Jos joku kuvittelee ja haukkuu vaikka hallitusta siitä, että asumistuki on liian vähäinen ja huono, kuvitteleeko joku, että esimerkiksi Erik Selin, ruotsalainen miljardööri, joka omistaa ne 4 000 asuntoa... Pahoittelen äsken sanomaani väärää lukua, muistin sen väärin, korjaan, tarkistin äsken, se on 4 000, oikea luku on 4 000. [Silvia Modigin välihuuto] — Anteeksi, pahoittelen virhettäni, mutta tarkistin sen äsken tietolähteestä, se on 4 000. Ei tästä edustaja Kiljusen kannata mieltään pahoittaa, kuten... [Silvia Modigin välihuuto] — Anteeksi, edustaja Modig pahoitti mielensä. Anteeksi, jos olin väärässä, mutta korjasin virheeni, kun huomasin sen. — Mutta joka tapauksessa, pitääkö meillä maksaa tällaisille henkilöille asumistukia kymmenien miljoonien edestä, että he saavat omistaa täällä asuntoja? Siihenhän voi puuttua vaikka verotuksella, hyvänen aika. Demarit olivat aikanaan kuuluisia siitä, että veroja pitää rakastaa. Tässä olisi oiva kohde. Jos olette seuraavan kerran vaikka hallituksessa, tässä on oivallinen kohde pistää vähän tuulemaan ja ottaa vähän rahoja pois sieltä. Joka tapauksessa kun tällä keinoin menemme eteenpäin, niin ei kerta kaikkiaan valtiontalouden hoidosta tule yhtään mitään. Siinä on 8 miljardin reikä.

Ja asumistukilaissa, mikä nyt on käsittelyssä ja mitä ministeri Saarikko oivallisesti äsken esitteli, puhutaan muutamien miljoonien säästöstä — oliko 2,6 miljoonaa, minkä ministeri Saarikko äsken sanoi — elikkä siis erittäin, erittäin vähäisestä summasta. Niille ihmisille, keille se raha menee, se on äärimmäisen tärkeä, mutta valtiontalouden kannalta tämä on aivan mitätön. Ja kun katsoo sitten näitä ökysijoittajia, niin mitä he käytännössä tekevät tässä kaupungissa ja suurissa keskuksissa? Luodaan aivan hirvittävää kuplaa, joka jonain päivänä aivan varmasti räjähtää. Siellä on sellaisia taloyhtiöitä, joista suursijoittajat ostavat kaikki asunnot kerralla. Sitten huudatetaan vuokrat aivan pilviin, kun ihmisten on kuitenkin pakko jossakin asua, ja sitten valtio maksaa viulut. Tällainen noidankehä on pakko jonain päivänä keskeyttää. Ei tästä tule yhtään mitään, jos me valtiontaloutta aiomme kuntoon laittaa. Se, että talouskasvu tällä hetkellä auttaa asiassa, on hyvä asia, mutta tämäkään nousukausi ei kestä pitkään. Ja mitä tehdään sen jälkeen? Sitten joudutaan tekemään pakkotoimenpiteitä.

Elikkä kun asumistukea nyt opiskelijoille ja monelle muulle porukalle jaetaan tässä maassa, se on aivan oikein, sitä lämpimästi kannatan, mutta tälle rakennevialle, mikä tähän järjestelmään on tullut... Alun perinhän asumistuki oli sitä varten, että köyhien ja vähävaraisten ihmisten asumista tuetaan, että heilläkin on mahdollisuus laadukkaaseen asumiseen hyvässä ympäristössä. Sehän se tarkoitus alun perin oli. Nyt se kyseinen tavoite on vieraantunut niin kauas kuin maa on kuusta. Elikkä hyvät ystävät, hyvät kollegat, kyllähän tälle jotakin pitää tehdä. Eihän tällä keinoin voi jatkaa, että meillä on 8 miljardin reikä pelkän työttömyyden ja asumiskustannusten takia ja kuilu ei kun kasvaa. Ja se ei varmasti ole erinomaisesti virkaansa hoitaneen ministeri Saarikon vika. Hän on tehnyt parhaansa omalla alueellaan. Tämä muutaman miljoonan säästö, mikä tällä saavutetaan, on askel oikeaan suuntaan, mutta se on vasta ensimmäinen askel.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja tässä vaiheessa pyydän edustajia huomioimaan, että istunto päättyy kello 22.

21.37 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! On täysin ymmärrettävää, että hallituksella on tavoite hillitä asumistukimenojen kasvua. Se on aivan täysin ymmärrettävä tavoite. Ky-

symyshän on nyt siitä, päästäänkö siihen tavoitteeseen niillä toimenpiteillä, jotka nyt on valittu. Ja niin kuin ministerikin totesi, niin itse asiassa tässä kokonaispaketissa puhutaan siis kymmenien miljoonien eurojen säästöstä, kun tämä osa-asunnon normi on ensi vuoden osalta se reilu 2 miljoonaa ja kun tässä tullaan nyt tähän periaatteeseen, että säästöjä pitää tehdä. Sen takia nyt pitää sieltä opiskelijoilta ottaa myös tämä 2 miljoonaa euroa — joka siis keskimääräisesti on näiden kimppa-asujien tai pienissä yksiöissä asuvien osalta se 30 euroa elikkä suurin piirtein kahden viikon ruokarahat. Tästä herää kysymys — jos muistan oikein, niin ministerin oma ministeriökin arvioi, että itse asiassa tämän osa-asunnon normin säästövaikutukset ovat kuitenkin aika epävarmalla pohjalla — saadaanko tästä edes niitä parin miljoonan säästöjä, joita tällä haetaan.

Sen takia herää kysymys, että jos kerran täytyy saada tässä vaiheessa säästöjä kun näillä muilla toimenpiteillä niitä luultavasti tullaan kyllä siellä saamaan — koska se vaikuttaa sitten ihmisten asumistukeen, ihmisten asumistuki laskee, jonkun verran sitten toimeentulotukimenot kyllä nousevat, mutta valtio tästä jonkun verran säästöjä saa — niin eikö tässä kokonaisuudessa nyt olisi ollut ihan kohtuullista jättää ainakin tämä osa-asunnon normi rauhaan ja suosia siis niitä pienituloisia opiskelijoita, joilta tämä hallitus on ottanut jo esimerkiksi opintotuen leikkauksen muodossa aika paljon. Elikkä kymmenien miljoonien eurojen kokonaisuudessa olisi nyt ollut paikallaan pieni kädenojennus antaa opiskelijoille tämän osa-asunnon normin poistamisen osalta tämän asian yhteydessä. Ja olisi kyllä viisasta, että tämä asia nyt vielä täällä valiokunnissa katsottaisiin perusteellisesti läpi, ja toivoisin, että tässä hallituspuolueiden edustajat käyttäisivät sitä kuuluisaa harkintaa ja miettisivät vähän tätä kokonaisuutta.

21.40 **Silvia Modig vas:** Arvoisa puhemies! Ajattelen hyvin samalla tavalla kuin edustaja Räsänen tässä edellä. Nimenomaan tämä osa-asumisen normi on se, mistä tässä voitaisiin luopua ilman, että hallituksen tarvitsee luopua suurista säästötavoitteista tai muusta, koska, kuten tässä keskustelussa on käynyt ilmi, se voi itse asiassa päinvastoin johtaa kustannusten nousuun. Tässä myös minä toivon hallituspuolueiden jäseniltä valiokuntakuulemisessa rohkeutta katsoa, voisiko tämmöinen olla mahdollista.

Edustaja Hoskoselle minun on pakko todeta, että se, että pääkaupunkiseutu ja pääkaupunki kasvaa, on lähes luonnonlaki. Totta kai ihmiset hakeutuvat opiskelun, töiden, rakkauden perässä pääkaupunkiin, mutta sitten myös tämän hallituksen päätökset ovat lisänneet muuttoa tänne sen takia, että elämän edellytyksiä muualla Suomessa on heikennetty esimerkiksi koulutusleikkausten ja muun takia. Mutta ainoa tapa saada tähän ongelmaan ratkaisu on saada asumisen markkinahintaa laskemaan. Se tarkoittaa lisää tuotantoa, ja se tarkoittaa kaikkia niitä keinoja, joita valtiolla on. Se on aivan totta, niin kuin edustaja Hoskonen sanoi, että osa asumistukimenoista menee sellaisten tahojen taskuun, jotka pyytävät aivan kohtuuttomia vuokria. Mutta ei se ratkaisu ole rankaista niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia eli opiskelijoita, joita tämä eniten koskee.

Ainakin Helsingistä meillä on arvio, että noin viidennes opiskelijoiden ruokakunnista löytyy kimppa-asunnoista, joten just tämän kimppa-asumisnormin tai osa-asumisen normin poistaminen vähentäisi tämän vaikutusta opiskelijoihin. Suunnattomasti se ei vaarantaisi hallituksen tavoitteita, ja se olisi inhimillisesti ja taloudellisesti järkevää.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ja ministeri Saarikko, 2 minuuttia.

21.41 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Ensinnäkin korjaan sellaisen keskustelussa esiin nousseen huomion, että sosiaali- ja terveysministeriö ei itsekään omissa arvioissaan usko näihin säästöihin. Ikään kuin toinen väite on, että vaikutusarvioita ei olisi tehty. Tähän jälkimmäiseen totean, että kyllä itse asiassa juuri lausuntokierroksen jälkeen vaikutusarvioita opiskelijoihin vielä täsmennettiin. Mitä tulee näihin arvioituihin säästöihin, tämä summa, vajaa 3 miljoonaa, josta puhun, on se nettosäästö. Me olemme avoimesti myöntäneet, että kuten muissakin sosiaaliturvaan kohdistuneissa säästöpäätöksissä niin tällä kuin viime vaalikaudella ja aina ennen kuin nykyjärjestelmä on ollut olemassa, osa oletettavista säästöistä on valunut toimeentulotukeen — joka on ihmisten perusoikeus, saada apu myös siltä niin sanotulta viimesijaiselta luukulta — ja arvioiden mukaan tietyt opiskelijaryhmät tulevat tätä mahdollisuutta käyttämään. Ehkä haluaisin kuitenkin korostaa, että me elämme opiskelijoiden asumistuen suhteen hyvin uudenlaista aikaa. Yleinen asumistuki ei ole ollut vielä kauaakaan voimassa, ja siihen liittyviä käyttäytymisvaikutuksia ja myöskään opiskelijoiden toimeentulovaikutuksia ei voi vielä aivan aukotta ennustaa.

Siihen edustaja Modigin arvioon yhdyn täysin, että tämä asumisen kokonaisuus pääkaupunkiseudulla ja muuallakin on isompi kokonaisuus, ja arvostan tunnustustanne hallitukselle siitä panostuksesta, minkä olemme toisaalla tehneet lisäasuntojen rakentamiseen ja niiden tukemiseen. Paljolti tämän kaiken pitää nojata myös kaupunkipäättäjiin, että ollaan halukkaita ratkaisemaan asia rakentamalla kohtuuhintaista asumista.

Mitä tulee, vielä kerran painottaakseni, opiskelijoiden asumiseen osa-asunnoissa eli käytännössä isommissa kämpissä, joissa on useampi opiskelija, niitä tämä väistämättä eniten koskee. Niistä kaikista ei suinkaan nyt muodostu säästöjä, vaan ainoastaan niistä, joiden asumisen hinta ylittää tuon enimmäisasumismenon rajan. Eli niissä, [Puhemies koputtaa] mitkä ovat kohtuullisia, muutoksia ei tapahdu.

21.43 **Anneli Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Kysyisin vielä tarkennuksena ministeriltä näiden seurauksien vaikutusarvioinnista: Elikkä kun tämän osa-asuntonormin seurauksena opiskelijat hakeutuvat kalliimpiin yksiöihin tai pieniin kaksioihin, niin todennäköistä on, että tämän seurauksena asumistukikustannukset tulevat kasvamaan. Onko huomioitu nyt siinä kokonaisuudessa, että tämän leikkauksen seurauksena opiskelijoitten käyttäytyminen muuttuu, mikä tulee vaikuttamaan myös sitten asumistukimenojen kasvuun? Mikä on se todellinen nettosäästö, joka tästä tullaan saamaan, ja mikä on tämän käyttäytymisen muutoksen seuraus pitemmälläkin ajanjaksolla? Esimerkiksi meillä Etelä-Karjalassa Lappeenrannassa ihan selkeästi on suunnitteilla, että kaikki kimppa-asunnot, jotka siellä tällä hetkellä ovat peruskorjauksessa, muutetaan yksiöiksi, minkä seurauksena kimppa-asuntojen tämänhetkinen, voisiko sanoa, tehokas käyttö tulee muuttumaan, koska opiskelijat eivät halua enää asua näissä kimppakämpissä tämän asumistukimuutoksen seurauksena.

21.45 **Silvia Modig vas:** Arvoisa puhemies! Lupaan, että tämä on viimeinen puheenvuoroni. — On pakko ministerille todeta, kun sanoitte, että tämä säästövaikutus tulee ainoastaan niiltä, joilla vuokra ylittää sen enimmäisasumismenon: eli suurimmalla osalla. Ei meillä Helsingissä oikein löydy ihmistä, jolla asumistuki kattaisi vuokran täysin. Ministeri Orpo vastasi minulle kyselytunnilla keväällä, että jos me katamme vuokran sataprosenttisesti, onhan se nyt selvää, että vuokrat nousevat. Siinä oli aika monta virhettä ja suurta ymmärtämättömyyttä siitä, miten asumistuki oikeastaan muodostuu, mutta siis kenelläkään-

hän se ei lähtökohtaisesti kata sataa prosenttia vuokrasta, ja se pitää pitää mielessä, koska tuntuu, että oletus siitä, että kaikki asumistuen pienet muutokset näkyisivät heti vuokrissa, tuntuu perustuvan aivan vääriin lähtökohtiin.

Itse kannan huolta siitä, että tällähän on isompi vaikutus, kun mietitään, että tämä koskee nyt eniten opiskelijoita. He siirtyivät just yleisen asumistuen piiriin, ja on totta, niin kuin ministeri sanoi, että emme vielä tiedä kaikkea, miten se tulee näkymään ja vaikuttamaan. Ja nyt sitten leikataan asumistukea juuri niistä asunnoista, joissa opiskelijat asuvat. Pahimmillaanhan tietysti jos opiskelija tarvitsee enemmän rahaa, hän menee töihin, hän opiskelee vähemmän ja hän tekee työtä enemmän ja hänen valmistumisensa venyy. Eli toivoisin nyt rohkeutta hallituspuolueiden edustajilta miettiä, voisiko tämän osa-asuntonormin osalta tehdä valiokuntakäsittelyssä muutoksen.

21.46 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Vielä tähän muutama huomio, mikä jäi aikaisemmin sanomatta.

Todella tässä asiassa ei voi liikaa korostaa sitä, missä nämä vaikutukset ovat todella suurimmat. Kun mietitään vaikkapa Helsinkiä, minkä tilannetta edustaja Modig hyvin ansiokkaasti kävi läpi, niin on juuri näin, että täällä se kirpaisee kaikista eniten näihin opiskelijoihin. Sitten tällä on totta kai myös tässä asuntotuotannossa merkitystä. Edustaja Kiljunen kuvasi hyvin sitä kehitystä, joka nyt jo opiskelija-asunnoissa on menossa, että vanhoja soluasuntoja ollaan nyt sitten muuttamassa yksiöiksi. Sitten meillä on myös valtavan paljon sellaisia aikaisempia yksiöitä, jotka ovat siis alle tämän 20 neliön, jota tämä leikkuri nyt koskee. Mitäs sitten näissä opiskelija-asuntoja omistavissa yhtiöissä, monesti opiskelija-asuntosäätiöissä, tulee eteen? Siellä tulee mietittäväksi se, millä tavalla nämä yksiöt saadaan siihen käyttöön, mihin ne on tarkoitettu, elikkä siellä opiskelija asuisi, vaikka se on tämän uudistuksen myötä taloudellisesti vähemmän kannattavaa kuin se oli aikaisemmin.

Tavallaan tätä kokonaisuutta peilaten, todella muistaen, että nyt tämän osalta puhutaan niistä muutaman miljoonan euron säästöistä, olisi ollut kyllä paikallaan pohtia sitä, että tämä olisi jätetty tekemättä. Se ei vaarantaisi todella näitä hallituksen säästötavoitteita, jotka tapahtuvat kyllä näillä muilla toimenpiteillä, joista tässä asiassa myös keskustellaan, mutta tämä osa-asunnon normin poistaminen tästä esityksestä olisi kyllä ollut sellainen joululahja, jonka eduskunta olisi voinut opiskelijoille antaa jo ihan siitäkin syystä, että kyllä opiskeluun meidän kannattaa tässä maassa satsata. Se on kyllä tämän 100-vuotiaan isänmaan ja tulevaisuudenkin elinehto, että meillä on korkeaa osaamista.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Saarikko, 2 minuuttia.

21.48 **Perhe- ja peruspalveluministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Suhtaudun vakavasti siihen kritiikkiin, jota sekä lausuntokierros että nyt tämä salikeskustelu esityksestä ovat osoittaneet, ja olen aivan varma siitä — ja käsitykseni mukaan ympäristövaliokunta on jo aloittamassa tämän esityksen kuulemista — että kriittinen palaute huomioidaan varmasti painokkaasti. Joululahja tästä eteenpäin olisi tietysti myös, edustaja Räsänen, jokavuotinen, koska tämä ei ole päätös vain ensi vuodelle vaan ikään kuin järjestelmän rakenteellinen osa, jossa sinänsä on vaikea verrata mitään, mikä on ollut aiemmin, kun opiskelijat yleisessä asumistuessa ovat olleet vasta kovin vähän aikaa ja tämä ikään kuin poisto enimmäisasumismenojen vaikutuksesta osa-asunnoissa on ollut vasta pari vuotta osa järjestelmää, eli me puhumme aika lyhyen aikavälin muutoksista. Kyllä itse ajattelen

niin, että kenelle se joululahja tässä sitten kohdistuisi, jos tässä esityksessä muutoksia haluttaisiin tehdä. Kyllä käytännössä vuokranantajien osaltahan tämä vaikutus on voimakkain, mutta ymmärrän oikein hyvin, mitä tarkoitatte opiskelijoiden toimeentulon kokonaisuudella, enkä sitä halua väheksyä.

Mutta totean kuitenkin sen, että tämä spekulatiivinen huomio siitä, että opiskelijat siirtyisivät yksiöihin ikään kuin tämän myötä voimakkaammin, on vaikea todentaa ensinnäkin siksi, että yksiöiden osalta omavastuu olisi yhä korkeampi eli ei se asuminen välttämättä tulisi halvemmaksi yksiöissä. Itse asiassa me kaikki tiedämme, että opiskelija-asunnoissa riippumatta tukiratkaisuista suunta on ollut vahvasti soluasunnoista yksiöiden suuntaan ja monia perinteisiä soluasuntoja, muutama vuosikymmen sitten rakennettuja, on jo muutettu opiskelijoille yksiöiksi riippumatta tukijärjestelmästä, ehkä enemmän opiskelijoiden mieltymysten mukaan. Ja vielä ehkä korostaisin näiden yksiöiden osalta, että tämähän ei tuo muutosta silloin, jos yksiö on yli 20-neliöinen, eli puhutaan silloin todella pienistä asunnoista, joita tämä enimmäisasumismenon leikkuri koskisi [Puhemies koputtaa] vastaavalla tavalla kuin osa-asunnoissa. — Kiitos keskustelusta.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till miljöutskottet, som grundlagsutskottet ska lämna utlåtande till.